

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

A tymczasem pogadajmy o TYMCZASEM

◆ ◆ ◆
O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

TYMCZASEM jeszcze w połowie XIX w. było zapisywane rozdzielnie: TYM CZASEM (tak notuje je w swoim słowniku Linde), tymczasem jednak zrosło się i obecnie funkcjonuje właśnie jako zrost – jedno słowo z jednym akcentem wyrazowym. Nie było nigdy rzeczownika „tymczas” (choć od niedawna słowo TYMCZAS zaczyna się pojawiać jako uniwerbizacja połączenia DOM TYMCZASOWY, czyli ‘domowa przechowalnia zwierząt’), było za to wyrażenie przymiokowe TYM CZASEM, czyli – jak byśmy dziś powiedzieli – w tym czasie. Dopiero obecnie od przysłówka TYMCZASEM tworzy się żargonowe określenie TYMCZAS o zn. ‘dom tymczasowy’, czyli ‘gospodarstwo domowe, w którym bezdomny pies lub kot może czekać na nowych właścicieli’. Samo określenie TYMCZASEM stworzyło natomiast całkiem liczną rodzinę wyrazową: jest przymiotnik TYMCZASOWY – obecnie ‘chwilowy, przejściowy’, dawniej ‘do czasu trwający; doczesny’, i rzeczownik TYMCZASOWOŚĆ – dawniej definiowany jako ‘stan doczesny, doczesność’, jest też przysłówek TYMCZASOWO, mający do początków XX w. dwojaką postać: TYMCZASOWO lub TYMCZASOWIE (np. Generał Klicki tymczasowie komenderujący dodał mu do dyspozycji jego dawnego adiutanta – pisał w swoich pamiętnikach Lelewel).